

Boekbesprekingen

Acute medische complicaties

Acute medische complicaties in de behandelstoel worden door veel tandartsen gevreesd. De – gelukkig – lage incidentie van deze medische complicaties maakt een adequate voorbereiding hierop moeilijk. In Nederland is er dan ook voor gekozen de tandarts voor te bereiden op een beperkt aantal, meest te verwachten, medische complicaties en de toepassing van enkele geneesmiddelen en hulpmiddelen. Dit boek sluit goed aan bij deze uitgangspunten. Het is bedoeld als hulpmiddel bij de voorbereiding op acute medische situaties, hoewel het formaat zou kunnen suggereren dat tandartsen het altijd binnen handbereik of zelfs op zak hebben. Het boek is bijzonder duidelijk geschreven waardoor het, ondanks het kleine lettertype, makkelijk leest.

In het inleidende hoofdstuk wordt geadviseerd voor acute medische situaties altijd zuurstof, adrenaline, ventolin, nitroglycerine en glucagon te bezitten. Dit advies is gebaseerd op de incidentie van medische complicaties in de tandheelkundige praktijk in het Verenigd Koninkrijk. Daarnaast wordt het belang benadrukt van een schriftelijke medische anamnese bij de preventie van medische complicaties, in combinatie met een globale lichamelijke inspectie van de patiënt. In de volgende 6 hoofdstukken worden een beperkt aantal medische noodsituaties helder beschreven. Van deze situaties worden puntsgewijs de klinische kenmerken die behulpzaam zijn bij de diagnose, de behandeling door de tandarts alsmede de mogelijke risicofactoren opgesomd. De verdeling van de medische situaties over deze hoofdstukken is echter niet helemaal logisch: de anafylactische shock wordt in het hoofdstuk over circulatiestoornissen behandeld, terwijl allergie voor geneesmiddelen, die immers op hetzelfde pathofysiologische mechanisme berust, in het hoofdstuk over geneesmiddelgerelateerde noodsituaties wordt besproken.

Het boek besluit met 2 hoofdstukken over primaire en secundaire reanimatie. Helaas zijn dit buitengewoon matige hoofdstukken: de kwaliteit van de zwart-wit foto's die deze handelingen illustreren, voldoet niet aan de huidige kwaliteitseisen. Ernstiger is dat bij de beschrijving van de primaire reanimatiehandelingen op verschillende punten wordt afgeweken van de huidige Europese richtlijnen. Dit kan bij tandartsen tot verwarring leiden, hetgeen tijdens dergelijke noodsituaties juist voorkomen dient te worden.

H.S. Brand, Amstelveen

N.D. Robb, J. Leitch

Medical emergencies in dentistry

Oxford: Oxford University Press, 2006

158 blz, geïll. Prijs € 19,95. ISBN 0 19 852931 7

Patiëntenvoorlichting en mondgezondheid

Eijkman behoort tot de eersten in de tandheelkunde die zich realiseerde dat de communicatie tussen tandarts en patiënt van groot belang is. Samen met psychologen A.Ph. Visser en M.P.M.A. Duyx schreef hij deze derde volledig herziene druk waarin de tandheelkundige voorlichting en de maatschappelijke betekenis ervan diepgaand aan de orde komt.

Veel gezondheidsproblemen zijn terug te voeren tot ons gedrag. Gedragsbeïnvloeding is daarom een belangrijk onderdeel van de (tandheelkundige) gezondheidszorg. Daartoe zijn gesprekstechnieken ontwikkeld, bijvoorbeeld het probleemontdekkend gesprek om de hulpvraag en de verwachtingen van de patiënt doelmatig te weten te komen. In een adviesgesprek kan worden gekozen voor het participatiemodel ("Wat vindt u ervan als...?"). Handig is ook iets te weten over 'terugvalpre-

ventie', zodat patiënten de adviezen niet na enige tijd naast zich neerleggen. Gebleken is bijvoorbeeld dat de mondhygiëne het sterkst verbetert als de patiënt frequent voor controle moet terugkomen.

Mede uit juridisch oogpunt is het belangrijk de *Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst* te kennen en met elke patiënt de toestand van het gebit, de zin en noodzaak van een behandeling, het te verwachten

resultaat, de risico's van de behandeling en de kosten ervan te bespreken. Ten slotte wordt ingegaan op de mogelijkheden van de media voor de tandheelkunde. Methoden uit het bedrijfsleven kunnen ook voor de tandarts nuttig zijn, zoals een klanttevredenheidsonderzoek. Ook de ethiek wordt aangestipt: de tandheelkunde als handel of zorg? En wat te doen als een patiënt de gegeven adviezen niet opvolgt? Onbesproken blijft nog het modernste communicatieprobleem waarbij juist de tandarts de Nederlandse taal onvoldoende machtig is.

Het belang van dit boek kan nauwelijks worden overschat. De tandheelkundige voorlichting wordt uitvoerig behandeld en in een wetenschappelijk kader gezet. Het vrijwel ontbreken van illustraties wordt goedgemaakt met apart ingekaderde gesprekken uit de tandartspraktijk en brieven van patiënten. Het is een echt studieboek dat men niet even vluchtig doorleest. Essentieel voor tandartsen, tandheelkundestudenten en andere zorgverleners in de tandheelkunde, maar ook heel bruikbaar voor andere disciplines in de gezondheidszorg.

A.M. van Luijk, Almere

M.A.J. Eijkman, M.P.M.A. Duyx, A.P.H. Visser

Patiëntenvoorlichting en mondgezondheid

Houten: Bohn Stafleu Van Loghum, 2006

346 bl. € 55,00. ISBN 90 313 4771 X

